

enim utraque manus, nempe æternitas et acerbitas poenarum, sed una dumtaxat temporalis poenæ eos tetigit. *Bessous in comm. anim.*

S. Gertrudis vidit animam quamdam non potuisse communibus Ecclesie suffragiis juvari, donec aliquantulum purgata, Deo miserante, deponeret onus culparum, scilicet inveteratarum, ab ea prius neglectarum. L. II, in *fn.*, c. XIX.

B. Maria Magdalena de Pazzis in raptu dicebat, omnia tormenta, quæ passi sunt Martyres, fuisse tanquam amonem hortum respectu eorum, quæ infliguntur in Purgatorio. *Vit.* p. 2, c. XIII.

AUCTORES.

Lucas Pinellus de altera vita a cap. XXV, lib. I, usque ad 30.

Dionysius Cartusianus de noviss. lib. II, a cap. XIV, usque ad 34.

Jacobus Montfordus in tract. de misericordia animabus præstanda.

Seelen-Huylf. Martini de Roa.

Herold Georgij Rauch.

Nicolaus Lancenzius opusce, 6, c. X et XI.

Casparus Tansch, in matre dolorosa par. 3, c. VII, per aliquot §§.

Jodocus Andries t. de Purgatorio.

Philippus d'Outreman, p. 2, Pædag. c. XIX et XX.

Laurentius Beirlinck in Theatro Vitæ Humanæ. Vide eodem.

Mathias Faber in comm. anim. c. I, II, III, IV et VII, et in Auct. them. 4, in festo S. Jo. Bapt.

Henricus Engelgrave in commemorat. Fidelium Defunctorum.

Josephus a Jesu Maria in Legalo animarum.

Stimulus quotidianus Hieronymi Meazza. Jacobus Hautinus in Lytro animarum.

Laurent. Kepplerus in subsidio animarum.

Heysame Kurtzweil die Seelenzu fischen, me Authore typo commissum.

RELIGIOSUS STATUS.

Est status ad Christianam perfectionem per vota Castitatis, Pauperatis, et Obedientie tendens, uti P. Hieronymus Platus definit; cujus definitionis clariorem, et fusiorem explicationem ex S. Thoma affert sequenti-

bus verbis: Ligare rem dicimur, quando alteri sic eam adstringimus, ut ei facultas adimatur alio divertendi, religare autem, quod iterum eidem rei devincimus, cum qua prius conjuncta fuerat, et a qua defluens distare cœperat. Omnis autem res creata ante in Deo exstitit, quam in seipsa; cum vero a Deo per creationem processit, quasi quibusdam passibus progressa, sese ab eo removisse videtur. Quare eæ quidem, quæ possunt, et quæ ejus capaces sunt, rursus in Deum revocandæ, et cum eo colligandæ sunt. Primum autem vinculum, quo homo conjungitur et alligatur Deo, est fides, cujus fidei officia et signa, externis actibus exhibentur. Ex quo fit, ut religio prima, ac præcipua significatione omnem cultum, ac cæremoniam nolet, qua Deum rite venerantes, fidem nostram, quæ in animo latet, contestamur. Sed tamen quia Deus non sola fide, nec solis signis fidei colitur, verum aliis quoque virtutibus, spe, et charitate, ideo harum quoque virtutum opera interdum religionis opera appellantur, ut visitare pupillos, et viduas in tribulatione, quemadmodum dixit S. Jacobus Apostolus c. III. Et prior quidem illa religionis significatio in omnes Christianos convenit; omnes enim ipsa Baptismi professione sese ligant cum Deo ac devote ad cultum ei debitum præstandum. Posterior autem, qua quibusdam charitatis operibus illigamur, propria ac peculiaris est certorum hominum, qui certis etiam actionibus destinantur sive hæc ad vitam contemplativam, sive ad activam pertineant; quot enim sunt hæc operum genera, tot religiones ad ea exequenda institui possunt. (PLATUS, lib. I, c. II.) S. Dionysius putat hanc ob causam ab initio omnes Religiosos fuisse Monachos appellatos, eo quod hoc nomen ab unitate veniat, atque adeo perquam aptum visum fuerit ad unitatem illam significandam, quam cum Deo religiosa disciplina efficit. S. DION. de *Eccl. Hier.*, c. XII.

Alii alias definitiones, aut descriptiones potius attulerunt. S. Joannes Damascenus dixit: Hoc vere Monastici Ordinis munus est, nunquam spirituali opere vacuum inveniri. Abbas Moyses commonebat Fratres, dicens: Quatuor sunt Monacho principaliter observanda, id est, tacendi, servandi mandata Dei, humiliandi semetipsum, et angustia pauperatis. (S. DAMA. c. XXXVIII, in *vita Barlaam.*) S. Climacus dicebat: Monachus iva virtutibus affectus est, ut voluptatibus

aliis. Et iterum: Monachus est ordo, et status Angelicus, in corpore materiali et sordido consummatus. Monachus est perpetua natura violentia, sensuumque vigilantissima, et indefessa custodia. Monachus est castificatum corpus, expiatum os, animusque semper divino lumine irradiatus. Et iterum: Quis est fidelis, et prudens Monachus? qui fervorem suum servavit inextinguibilem, et in dies usque ad finem vite suæ ignem igni adijcere, fervorem fervori, desiderium desiderio et studium studio numquam desit. (S. CLIM. gr. I.) S. Bernardus ait, religiosum statum esse, in quo debet esse Angelica conversatio in corpore, in corde prophetica expectatio, in utroque Apostolica perfectio. S. BERN. de *altit. et bass. cord.*

DIVISIO. — Dividitur in *Contemplativum, Activum et Mixtum.* Contemplativus est, qui in sola contemplatione et mentis agitatione consistit, atque ad dilectionem Dei immediate, ac directe ordinatur; qualis est Monachorum SS. Antonii, Basilii, Benedicti, Romualdi, Brunonis, et similium. Activus est, qui in operibus externis charitatis occupatur, et ad solum proximi dilectionem ordinatur immediate, licet indirecte, et principaliter ac ultimate etiam ad dilectionem Dei tendat, et talis est Equitum Jerosolymitanorum, S. Jacobi, S. Joannis, Fratrum de Misericordia, aut Redemptione Captivorum. Tertius est eorum, qui contemplationem cum actione conjungunt, et ad Dei, proximique dilectionem ordinantur; qualis est Ordo SS. Augustini, Dominici, Francisci, Ignatii, qui postea in varias iterum classes dividuntur.

Alio modo dividi potest Religiosus Status in Statum *Monachorum*, in quo potissimum viget sancta illa nuditas, nihil habendo, nihil possidendo, fraternæ concordia, et summa unitas, unum corpus e multis membris, mutuum auxilium, obedientia majorum conjuncta cum humilitate ipsius status, et cum his fructibus, qui ex obedientia existunt. Et *Clericorum*, in quo excellunt labor, et opera in proximis, concionandi studium, pugna cum dæmone, propagatio divini honoris, dignitas ipsa Saecularis, tractatio divinarum Mysteriorum. (PLATUS, l. II, c. XXXII.) Quam divisionem, more suo præclare edisserens S. Ambrosius, hæc duo, inquit, in attentiore Christianorum devotione præstantiora esse, quos ambigat, Clericorum officia, et Monachorum instituta? ista ad comitatem, et mo-

ralitatem disciplina; illa ad abinentiam assuefacta, atque patientiam. Hæc velut in quodam theatro, illa in secreto; spectatur ista, illa absconditur. Ideo bonus Athleta ait; spectaculum facti sumus mundo; hæc ergo vita in stadio, illa in spelunca: hæc adversum confusionem sæculi, illa adversus carnis appetentiam: hæc subjiciens, illa refugiens corporis voluptates: hæc gratior, illa tutior; hæc seipsam regens, illa seipsam coercens: utraque tamen se abnegans, ut fiat Christi, quia perfectis dictum est: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. Hæc ergo dimittit, illa se removet: hæc illecebras vincit, illa refugit: huic mundus triumphatur, illi exultat: huic mundus crucifigitur, vel ipsa mundo, illi ignoratur: hæc plura tentamenta, et ideo major victoria; illi frequentior lapsus, facilior custodia. Hucusque S. Ambrosius. S. AMBR. *apud Platum.*

Denique dividi etiam potest Religiosus Status in ordinem *Mendicantium*: qui vi instituti sui nullos stables redditus possidere, sed mendicata elemosyna vivere coguntur, quales sunt præcipue Ordo SS. Dominici, Francisci, Augustinianorum, Eremitarum, Carmelitarum, et Societatis Jesu; et non *Mendicantium*, qui stables redditus possidere possunt, quales sunt Benedictini, Canonici Regulares, et similes.

Porro hæc diversitas, et varietas, tum ad dignitatem, tum ad utilitatem Ecclesie instituta est. Ad dignitatem quidem, quia, ut in Regum aulis, ita et in Ecclesia, quæ est Dei aula, ad amplitudinem et majestatem pertinebat, ut quam plurimos haberet servorum ordines, qui et instituto, et ipso etiam vestitu quasi in multas classes distincti essent; et ut hac varietate ad cælestis Jerusalem imaginem, quam proxime accederet, in qua non unus Angelorum Ordo, sed tot Ordines, et Hierarchie, natura quidem similes, sed gradu officisque dispares, assidue Deo serviunt. Ad utilitatem vero Ecclesie tendit hæc varietas, quatenus per hos ordines, quæ per totidem cohortes, fortissime propugnatur (unde plerumque nova hæresi exorta, novus quoque ordo exortus est), per eosdem tantquam fidelissimos Dei amicos precibus juvatur, et Deo conciliatur, et particularium membrorum saluti promovendæ, secundum ingeniorum, et propulsionum varietatem, diversa, et accommodata media offeruntur. PLATUS, l. II, c. XXIV.

RITUS. — Varii variis a Religionibus adhibentur, sed quæ præcipue sunt omnibus communes. Primus est *Habitus*, a sæcularibus, et laicis diversus, in quo explicando totum librum Institutionum suarum consumpsit Cassianus; potissima tamen illius causa est, teste Sancto Dionysio, ut significetur Religiosus, eos cum veste vitam quoque mutare, moresque a laicis diversos assumere debere.

Alter ritus est *Capitis certa tonsura*, quæ omnibus etiam Religiosis, saltem in Clericali Ordine constitutis communis est, et tum ad spinæ coronam Christi, ut vult V. Beda; (V. BEDA, l. V. *hist. Ec.*) vel ad regiam dignitatem, cum servire Deo regnare sit; vel ad indicandam superfluarum curarum rejectionem, ut vult B. Isidorus; (S. ISID. l. II. *de off. c. iv.*) vel denique in signum penitentiae (nam olim penitentes non nisi tonsi in Ecclesiam recipiebantur), adhibetur.

Tertius est *Probatio*, tum in favorem ingredientis, tum Religionis etiam ipsis instituta, ut hæc quidem illius mores, et genium, ille hujus difficultates experiri possit; estque varia juxta Statutorum, et Consuetudinum cujusque ordinis varietatem, polissimum tamen in trium votorum religiosæ observantia, operibus humilitatis et penitentiae, et instructione in rebus ad perfectionem religiosam, ac officia ordinis pertinentibus consistit.

Quartus est *Professio religiosa*, qua quis in verum Ordinis religiosi membrum assumitur, ac ad valorem suum tria requirit capita. 1. Ut fiat post annum saltem probationis completum. 2. Ut profitens annum decimum sextum compleverit. 3. Ut coram eo, qui habet legitimam suscipiendi potestatem, aut ejus vicario fiat, idque vel explicite, ut si quis distincte tria vota Paupertatis, Castitatis, et Obedientiae voveat: vel *implicite*, ut si quis se victurum juxta regulam promittat, vel *tacite*, ut si quis post Novitiatum gestet Professorum habitum. *Busæus de Monach. Stat.*

Quintus denique est *Regule propositio*: in qua sicut proprius cujusque Religionis Spiritus continetur, ita præcipuo studio a singulis Religiosis observanda est, utpote de qua merito dici queat id, quod post mortem S. Benedicti duobus Religiosis ejusdem Ordinis dictum est, dum viam paleis stratum, et luminibus præfulgentem conspiciat, has a senæ viæ insistentem voces audiverunt: Hæc

est via, qua dilectus Domini Benedictus ad cælum ascendit. S. GREG., l. II, *dial. c. LVII.*

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — Intrate per angustam portam, quia lata porta, et spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, et multi sunt, qui intrant per eam. Quam angusta porta, et arcta via est, quæ ducit ad vitam, et pauci sunt, qui inveniunt eam. MATTH. VII, 14.

Si vis perfectus esse, vade, vende, quæ habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni, sequere me. MATTH. XIX, 21.

Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus. LUC. XIV, 26.

Qui non bajulat, crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus. *Ibid.*, 27.

Injice pedem tuum in compedes illius, et in torques illius collum tuum. Subjice humerum tuum, et porta illum, et ne accideris in vinculis illius. *Ecl.* VI, 25.

Audi, filia, et vide, et inclina aurem tuam: et obliviscere populum tuum, et domum patris tui. *Psalm.* XLIV, 11.

Egredere de terra tua, et de cognatione tua, et de domo patris tui, et veni in terram, quam monstravero tibi, faciamque te in gentem magnam, benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, et eris benedictus. *Gen.* XII, 1.

Vade populus meus, intra in cubilia tua, claude ostia tua super te, absconde modicum, ad momentum, donec pertranseat indignatio. *ISAIE XXVI*, 20.

Obsecro vos, ego vincetus in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis; cum omni humilitate, et mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in charitate. *Eph.* III, 1.

Obaudite me divini fructus, et quasi rosa plantata super rivos aquarum fructificate. Quasi Libanus odorem suavitatis habete. Florete flores quasi liliium, et date odorem, et frondete in gratiam, et date Canticum, et benedicite Dominum in operibus suis. *Ecl.* XXXIX, 17.

Posui vos, ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat. *JOAN.* XV, 16.

UTILITAS. — Quia melior est dies una in

atriis tuis super millia, elegi abjectus esse in domo Domini mei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. *Psal.* LXXXIII, 41.

Omnis, qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit. *MATTH.* XIX, 19.

Bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua. *THREN.* III, 27.

Melius est duos esse simul, quam unum; habent enim emolumentum societatis suæ; si unus ceciderit, ab altero fulciatur. Væ soli, quia cum ceciderit, non habet sublevantem se. Et si dormierit duo, fovebuntur mutuo; unus quomodo calefiat? Et si quispiam prævalerit, duo resistent ei: funiculus triplex difficile rumpitur. *Ecl.* IV.

Dominus bonus propitiabitur cunctis, qui in toto corde requirunt Dominum Deum Patrum suorum, et non impntabit eis, quod minus sanctificati sint. *II. Paral.* XXX, 18.

Ero quasi ros Israel, germinabit sicut liliium, et erumpet radix ejus, ut Libani: ibunt rami ejus, et erit quasi oliva: gloria ejus, et odor ejus ut Libani, Convertentur sedentes in umbra ejus, vivent tritico, et germinabunt quasi vinea, memoriale ejus sicut vinum Libani. *OSÆ XIV*, 6.

Dedit illis regiones Gentium, et labores populorum possederunt, ut custodiant justificationes ejus, et legem ejus requirant. *Ps.* CIV, 44.

Si audieritis vocem meam, et custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de cunctis populis, mea est enim omnis terra. *Exod.* XIX, 5.

Benedictus Deus, et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali, in cælestibus, in Christo. *Eph.* I, 3.

NECESSITAS. — Jam non estis hospites, et advenæ, sed estis cives Sanctorum, et domestici Dei: superedificati super fundamentum Apostolorum, et Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. *Eph.* II, 19.

Vos autem genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutes annuntietis ejus, qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti. *I. Petr.* II, 9. Fidelis Deus, per quem vocati estis in so-

cietatem Filii ejus Jesu Christi Domini nostri. *I. Cor.* I, 9.

Sic in Sion firmata sum, et in civitate sanctificata similiter quievi, et in Jerusalem potestas mea. Et radicavi in populo honorificato, et in parte Dei mei hæreditas illius, et in plenitudine Sanctorum detentio mea. *Ecl.* XXIV, 15.

Pars Dei Israel facta est manifesta, et omnia opera eorum velut sol in conspectu Dei, et oculi ejus sine intermissione insipientes in vis eorum. *Ecl.* XVII, 14.

Hæc dicit Dominus, creans te Jacob, et formans te Israel: noli timere, quia redemi te, et vocavi te nomine tuo; meus es tu. Cum transieris per aquas, tecum ero, et flumina non sperient te; cum ambulaveris in igne, non combureris, et flamma non ardebit in te. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis, et gloriosus, ego dilexi te, et dabo homines pro te, et populos pro anima tua. (*ISAIE XLIII*, 1 et *seq.*) Populum istum formavi mihi; laudem meam narrabit. *V. XXI.*

JUCUNDITAS. — Beati, qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabant te. *Psal.* LXXXIII, 5.

Beati viri tui, et beati servi tui, qui stant coram te semper, et audiunt sapientiam tuam. *III. Reg.* X, 8.

Unam petii a Domino, hæc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vite mee, ut videam volupstatem Domini, et visitem templum ejus. *Psal.* XXVI, 4.

NECESSITAS. — Quia vovavi, et renuistis: extendi manum meam, et non fuit qui asperceret: despexistis omne concilium meum, et increpationes meas neglexistis, ego quoque in interitu vestro ridebo, et subsannabo, cum vobis id, quod timebatis, evenerit. Cum irruerit repentina calamitas, et interitus quasi tempestas ingruerit, quando venerit super vos tribulatio et angustia. *Prov.* I, 24.

FECUNDITAS. — Quomodo ponamte in filios, et tribuam tibi terram desiderabilem, hereditatem præclaram exercitum gentium? et dixi: Patrem vocabis me, et post me ingredi non cessabis. *JER.* III, 19.

Hæc dicit Deus: Adhuc invenient me domus Israel ut faciam eis. Multiplicabo eos sicut gregem hominum, ut gregem sanctum, ut gregem Jerusalem in solemnitatibus ejus: sic erunt civitates desertæ plene gregibus hominum, et scient, quia ego Dominus. *EZECH.* XXXVI, 87.

EX SS. PATRIBUS.

QUALITAS. — Virilium animorum, atque Christo in spiritu militantium proprium hoc esse cognoscitur, ut magis belli, quam tranquillitatis tempus, et potius exerceri laboribus, quam ignavia contabescere concupiscant. S. LAUR. *Just. apud.*, LANCIZ. *op. 1.*, n. 195.

In hoc differunt laudabiles Religiones et jam collapsæ, non quod nullus peccans in laudabilibus reperitur, sed quod nullus impune peccare sinatur, et peccandi aultus praecludatur studiose, ut boni corrigantur, incorrigibiles eliminentur. S. BOSAV. *l. de ser. abs.*, c. 111.

Cum aliquis omne, quod habet, omne, quod vivit, omne, quod sapit, omnipotenti Deo votit, holocaustum est. S. GREG. *hom. xx, in Ezech.*

Quoniam dictum est: Fili, accedens ad servitum Dei, sta in timore, et præpara animam tuam ad tentationem: accedens quoque ad servitum Dei, ad torcular se venisse cognoscat. Tribulabitur, conteretur, comprimetur, non ut in hoc sæculo pereat, sed ut in apothecas Dei diffuset. S. AUG. *in Ps. LXXXIII.*

Quotidie de bonis operibus vos admonere cupimus, ut perfecti, consummatas virtutibus vitæ prædita spectabiles facti sitis, irreprehensibiles, et sinceri, immaculati filii Dei, et luceatis, sicut luminaria in mundo, sermonem vitæ habentes, in nostri gloriationem in die Christi, ut vel solo aspectu his propositis, qui vobiscum versantur, ac vestrae spiritualis fragrantiae, vestraeque optimæ vitæ, ac conversationis bonæ sint participes. S. CHRYS. *ho. v, in Gen.*

Attendamus nobis ipsis, ne forte dum angustam et arduam viam nos pergere asserimus, istam et spatiosam vitam teneamus, nosque ipsos seducamus. Angustam tibi viam iudicabil ventris afflictio, panis inedia, salubre et purgativum ignominiae poculum, subannationes, illusiones, ludibria, abscisiones propriarum voluntatum, offensarum tolerantia, contemptus nostri, murmurarum tolerantia, vim sibi in tolerando contumelias inferre, injurias fortiter perpeti, detrahentibus non indignari, contemnentibus te non succensere, condemnantibus humilitatem exhibere. Beati, qui prædictam viam per-

gunt, quoniam ipsorum est regnum coelorum. S. CLIM. *gr. II et XXIII.*

Horum opes sunt in paupertate, possessio in peregrinatione, gloria in contemptu, potentia in infirmitate, fecunditas in coelibatu. Qui delictis minime studere pro delictis habent: qui regni caelestis gratia humiles sunt: qui in mundo nihil habent, et supra mundum existunt: qui in carne extra carnem vivunt: qui pro portione Dominum habent: qui propter Regnum caelestis inopia laborant, et propter inopiam regnant. S. GREG. *orat. XII.*

Ibi diversa sunt officia, et multa exhibentur charitatis obsequia. Ibi omnia tempus habent, et ad opus suum quisque ex obedientia vadit. Ibi infirmus a fortiori sustentatur. Ibi sanus infirmum visitans, Christo servire lætatur. Ibi uno deficiente, alius locum ejus supplet. Ibi sana membra pro debilibus roborantur. Ibi activus pro vacante laborat, vacans pro laborante exorat. Ibi habet homo multos pro se orantes, et in extremis se contra diabolum protegentes. Ibi tot auxiliarios invenit, quot socios habet. THOM. KEMP. *serm. II.*

Vetus est B. Antonii, admirabilisque sententia, Monachum, qui post cenobiole propositum fastigia nititur sublimioris perfectionis attingere, minime debere ab uno universa genera virtutum expetere. Alius enim scientiæ floribus exornatur, alius discretionis ratione robustius communitur, alter patientiæ gravitate fundatur, alius humilitatis, alius continentiae virtute præfertur, alius simplicitatis gratia decoratur. Hic magnanimitatis, ille misericordiae; iste vigilantium, hic taciturnitatis; ille laboris studio supereminet cæteros: et idcirco Monachum spiritualia mella condere cupientem, velut apem prudentissimam, debere unquamque virtutem ab iis, qui eam familiariter possident, decerpere, et in sui pectoris vase diligenter recondere. CASSIAN., l. V, c. IV.

Vos autem, fratres, hortamur in Domino, ut propositum vestrum in Domino custodiatis et usque ad finem vitæ perseveretis, ac si qua opera vestra mater Ecclesia desideraverit, nec elatione avida suscipiatis, nec blandiente desidia respuatis, sed miti corde obtemperetis Deo cum mansuetudine portantes eum qui vos regit mites in iudicio, qui docet mansuetos vias suas, nec otium vestrum necessitatibus Ecclesiae præponatis: cui parturienti si nulli boni ministrare vel-

lent, quomodo nasceremini, non inveniretis, Ave. ad Eudosiam et hab. xv, q. 1, Canvo. autem.

Si cupis esse, quod diceris, Monachus, id est, Solus, quid facis in urbibus? habeto simplicitatem columbae, ne cuiquam machineris dolos: et serpentis astutiam ne aliorum supplanteris insidiis. Hieron. ad Paulin.

Religionem et professionem tuam habito et incesso demonstra, ut sit in ingressu tuo simplicitas, in incesso honestas. Isidor. in Simonym.

NECESSITAS. — Dignus plane est morte, qui tibi, Domine Jesu, recusat vivere, et mortuus est: et qui tibi non sapit, desipit: et qui curat esse nisi propter te, pro nihilo est, et nihil est. Propter temetipsum Deus fecisti omnia, et qui vult esse sibi, et non tibi, nihil esse incipit inter omnia. S. BERN. *serm. xx, in Cant.*

Cæsari, ait Dominus, reddendum esse, quod Cæsaris est: Deo autem, quæ ejus sunt propria, corpus, animam, voluntatem; ab eo enim hæc profecta et aucta retinemas, et proinde condignum est, ut se totos reddant, cui debere se recolunt originem et profectum. S. HILAR. in Math.

Perique sunt, qui, nisi omnia reliquerint, salvari apud Deum nullatenus possunt. S. GREG. I. II, ep. LXI.

Lubrica spes est, quæ inter fomenta peccati salvare se posse sperat. Incerta est victoria inter hostilia arma pugnare, et impossibilis liberatio est, flammis circumdari, nec ardere. S. CYPR. apud Lancel.

Periculatur castitas in deliciis, humilitas in divitiis, pietas in negotiis, veritas in multiloquio, charitas in sæculo nequam. Fugite de medio Babylonis, fugite et salvate animas vestras. S. BERN. de conv. ad Cleric.

UTILITAS. — Secure speret, post hanc peregrinationem illam supernam intrare Jerusalem, quemque in justorum Congregationem fuerit vocatus. Magnum quippe Electiois indicium est, hujus Fraternalitatis habere consortium, faciliusque ab illa excluditur, qui ab hæc fuerit segregatus. Ideo cum omni circumspectione, et animi maturitate se studeat promovere, quisquis in hæc sancta Collegia Deo dicata vocatus est, ne diaboli fallacia, aut sui negligentia, amoveatur ab illo. S. LAUR. *Just. c. VII, de disc. Mon.*

Illius caelestis civitatis iste est introitus,

iste nempe est locus, de quo ait S. Jacob: Vere non est hic aliud, nisi domus Dei, et porta caeli. Qui hic viriliter, et perseveranter certaverit, coronabitur illic gloriose. Ambo castra Dei, ambo sedes Sapientiae, ambo Sanctorum civitates: qui in hæc laudabiliter conversatus fuerit, ab illa excludi non poterit. *Ibid.*

Optimum certe castrum tulisti Christo, si inimicis ejus tradideris Claramvallem. Optimum inde singulis annis, et pretiosus in oculis suis redditus accipit: et prædam multam, quam hostibus eripit, in hunc monitionis suæ locum solet inducere, et habet fiduciam multam in fortitudine ejus. Ecce enim, quos redemit de manu inimici, et de regionibus congregavit eos, a solis ortu, et occasu, ab Aquilone, et mari. S. BERN. *ser. III, de dedic. Eccl.*

Est claustrum hortus conclusus, paradysus deliciarum, thalamus nuptialis, cubile immaculatum, virtutum schola, tabernaculum frederis, reclinatorium Sponsi, bellatorum statio, sanctitatis domus, castitatis custos, pudicitiae firmamentum, religionis magistrum, et obedientiae sanctæ speculum singularare. S. LAUR. *Just. de Mon. conv. XVIII.*

Sicut grex tonsarum, inquit, Quam bene Monachi tonsis ovibus comparantur, quia vera tonsi sunt, quibus nec corda, nec corpora, nec aliquid mundanum in proprietate relictum est? Quæ ascenderunt de lavaero: lavaerum Baptismus est, de quo ascendit, qui ad celsitudinem veræ perfectionis intendit; descendit autem, qui se vitæ mancipat inhonestæ. Omnes gemellis foetibus, quia verbo pariunt, et exullo. Et sterilis non est in eis, quia nullus est, infœcundus. S. BERN. in c. IV, Cant.

Ecclesiasticus miles, etiamsi specialibus præliis possit fortiter facere, tutius tamen, et facilius dimicabit, si contra hostem palam in acie steterit, ubi non suis tantum viribus certamen inaeat, sed sub invicti Regis imperio fraterni consociatus agminibus belum universale conficiat. Minore enim discrimine multi configunt cum hoste, quam singuli; nec facile patet vulnere locus, quem opposito scuto fidei, non sua tantum, sed aliorum etiam fortitudo defendit, ut ibi est una omnium causa, sit una victoria. S. LEO. s. IV, de jejun. VII, mens.

Etsi non eadem est membrorum omnium pulchritudo, nec in tanta varietate partium,

meritorum potest esse parilitas, communionem tamen obtinet decoris connexio charitatis. In sancto enim amore consortes, etiamsi non iidem utantur gratiæ beneficiis, gaudent tamen invicem bonis suis, et non potest ab eis extraneum esse, quod diligunt, quia incremento nitescunt proprio qui profecto lætantur alieno. S. LEO. s. xx. *quadrage.*

Centuplam fratrum patrumque recipiet quantitatē, quisque patris unius, vel matris, vel filii pro Christi nomine, charitate contempla, in omnium, qui Christo serviunt, dilectionem sincerissimam transit, pro uno scilicet tot inveniens patres, fratresque ferventiores, ac præstantiores sibi charitate devinctos. Multiplicata etiam domorum atque agrorum possessione ditabitur, quisquis una domo pro Christi dilectione relicta, innumera Monasteriorum habitacula tanquam propria possidebit in quacumque orbis parte velut in suæ domus jure succedens. Quomodo enim non centuplum, et si Domini nostri sententiæ super adici aliquid fas est, plus quam centuplum recipit, qui decem vel viginti servorum ministeria infida et coacticia derelinquens, tot ingenuorum ac nobilium spontaneo fuleitur obsequio. CASSIAN. *vell. ult. cap. ult.*

Quæ est ista, quæso, tam pretiosa margarita, pro qua universa dare debemus, id est, nosmetipsos (quia totum dedit, qui semetipsum obtulit) ut possimus eam habere? Nonne hæc est Religio sancta, in qua homo vivit purius, cadit rarius, surgit velocius, incedit cautius, irroratur frequentius, quiescit securius, moritur confidentius, purgatur citius, remuneratur copiosius. S. BERN. *de bon. Rel.*

Modica, transitoria, terrena sunt, quæ desuperis: maxima, æterna, cœlestia sunt, quæ appetis. Plus dicam, et vera dicam: tenet bras deseris, et lucem ingrederis, de profundo fluctuum emergis ad portum, et de misera servitute ad felicem libertatem aspiras, et de morte denique transis ad vitam. S. BERN. *ep. cxiv.*

DIGNITAS. — Gaudeas, mater tua longo Martyrio coronata est; non solum enim effusus sanguinis in Martyrio reputatur, sed devotæ quoque mentis servitus immaculata, quotidianum Martyrium est. S. HIER. *ep. 27, in Eptap. S. Paula.*

Quid sibi vult, quod eadem promissio facta est pauperibus et Martyribus, nisi quia

vere Martyrii genus est paupertas voluntaria? quod enim Martyrium gravius est, quam inter epulas esurire, inter vestes multas, et pretiosas, quas offert mundus, quas ostentat malignus, quas desiderat ipse noster appetitus, algeri? an non merito coronabitur, qui sic certaverit mundum abiciens promittentem, irridens inimicum tentantem, et quod gloriosius est, de ipso triumphans, et crucifigens concupiscentiam prurientem? S. BERN. *ser. i. de Sanct.*

Genus Martyrii est, spiritui facta carnis mortificare, illo nimirum, quo membra cœduntur, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius. *Idem ser. xx, in Cant.*

Alii vovent vitulos, alii arietes, vel domos, Nazaræus seipsum. Hoc est Nazaræi votum, quod est super omne votum: filius enim, vel filia, vel peus extra nos est: seipsum vero Deo offerre, non alieno labore, sed proprio placere, perfectus est, et eminentius omnibus votis. GLOSS. *ap. Plat. l. II, viii.*

Quis sæcularis honor excogitari potest, qui non prorsus in tante sublimitatis comparatione vileseat? non unius siquidem civitatis aut populi, sed regionis unius, sed universitatis iudices habent: præsidere cum Christo. Nec solum homines, sed et ipsos Angelos iudicabunt; qui parentem ad modicum vaporem præsentis gloriæ dedignant, et exsufflantes, improprium Christi universis Christi præferunt titulis dignitatum. S. BERN. *ser. Ecce nos reliq.*

JUCUNDITAS. — Nemo proculdubio explicare valet, quanto repleatur gaudio, quanta potiatur pace, quibus spiritualibus reficiatur deliciis, et quot divinis quotidie illustretur splendoribus, qui, deliberato animo, et cœlesti inspiratione afflatus renunciat sponte sæculo, secedit in claustrum, et militat Deo, nihil terrenum ambiens, nihil temporale possidens, nihilque quod amorem suum vendicare queat, omnino reservans. S. LAUR. *Just. in l. de ebed. xviii.*

Una ibi voluptas, una jucunditas, unæ deliciae, unum desiderium, una spes omnibus inest. Ibi veluti quadam ex regula et libra, cuncta sunt diligentissime ordinata, nulla ibi inæqualitas; cœterum ordo summus, et moderatio, et convenientia, et ineffabilis concordia servandæ diligentia, jugisque ac perpetua lætitiæ materia. Illic solum videas id perfecte contingere, nusquam alibi, non modo quod præsentia omnia contemnunt, omnemque a se rixæ, et pugnæ materiam ab-

scindant, certissimaque cœlestium honorum spe beati sint, sed quod ea quoque quæ singulis contingant, et tristia, et læta, communia esse omnium existiment. Quippe et mæror facilius fugatur, cum pro viribus sua omnes comportent onera, lætitiæque occasiones habent innumeras, non in suis quisque gestibus. S. CHRYS. *in apolog. vit. Mon. l. III.*

In Ecclesia lectum, in quo quiescitur, claustra existimo esse et Monasteria, in quibus quiete a curis vivitur sæculi, et sollicitudinibus vite. Atque is lectus floridus demonstratur, cum exemplis et institutis Patrum, tanquam quibusdam benevolentibus floribus, fatrum conversatio, et vita refulget. S. BERN. s. XLVI, *in Cant.*

In humanis rebus, et in hac peregrinatione, nihil tam efficaciter gerit in se imaginem cœlestis Patriæ, quam Monastica conversatio, et congregatio divino cultui dicata. S. LAUR. *Just. de Mon. perf. cap. vi.*

Consulto Deus gratiam Religionis hominibus occultavit, ne, si cognosceretur ejus felicitas, omnes ad eam confugerent. *Idem iv. vir.*

Sapientia, quos alligaverit, et exercitatoriis quibusdam laboribus odemeruit, solvit postea, liberatis sese donat ad fruendum; et quos primo temporalibus nexibus erudit, post æternis amplexibus alligat. Quo vinculo nec jucundius, nec solidius cogitari quidpiam potest. Prima hæc aliquantum dura confiteor, illa vero ultima nec dura dixerim, quia dulcissima sunt, nec mollia, quia firmissima. Vincula vero hujus mundi asperitatem habent veram, jucunditatem falsam, incertam voluptatem, durum laborem, timidam quietem, rem plenam miseriæ, spem beatitudinis inanem. His tu ne inseras collem, et manus, et pedes. S. AUG. *ep. xxxvii.*

FACILITAS. — Omnis servitus amaritudine plena est, omnes servili conditione ligati, et serviunt, et murmurant. Nolite timere illius Domini servitatem. Non erit ibi gemitus, non murmur, non indignatio. Magna felicitas est esse in domo ista servum, etsi cum compedibus. Libera servitus est apud Dominum; libera servitus, ubi non necessitas, sed charitas servit. Simul es servus et liber: servus, quia factus es; liber, quia amaris a Deo, a quo factus es. Noli servire cum murmure; non enim id agunt murmura tua, ut non servias, sed ut magis servus servias. Servus

es Domini, libertus es Domini; non te sic quæras manumitti, ut recedas de domo Manumissoris tui. S. AUG. *in Psal. xcix.*

Quoniam si abundant tribulatio vestra pro eo, abundabit consolatio vestra per eum, ut in eo delectetur anima, quæ in eis renuit solari. Apud ipsum namque ipsa quoque tribulatio, magnam quandam consolationem poterit invenire. Nonne enim certum est supra vires humanas, ultra naturam, contra consuetudinem esse, quæ substinetis? alius igitur portat ista; ille sine dubio, qui secundum Apostolorum portat omnia verbo virtutis suæ. Quid igitur timendum nobis, si adest, qui portat omnia. S. BERN. *in Ps. qui habitat.*

Necesse est, ut unctio spiritualis gratiæ adjuvet infirmitatem nostram, observantiarum, et multimodæ penitentiae cruce, devotionis suæ gratia leniens: quia nec sine cruce sequi Christum, et sine unctioe crucis asperitatem ferre quis possit? Hinc est, quod multi abominantur et fugiunt penitentiam, crucem quidem videntes, sed non videntes unctioem. Vos qui experti estis, eccle scitis, quia vere crux nostra innuncta est, et per gratiam Spiritus adjuvantis suavis, et delectabilis est penitentia nostra, et, ut ita dicam, amaritudo nostra dulcissima. S. BERN. *ser. i. de ded. Eccl.*

EX LIBELLO DE IMITATIONE CHRISTI.

QUALITAS. — Habitus, et tonsura modicum conferunt: sed mulatio morum, et integra mortificatio passionum verum faciunt Religiosum. L. I, xvii, § 2.

Si vis debite stare et proficere, teneas te tanquam exulem et peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam. *Ibid.* § 1.

Ad serviendum venisti, non ad regendum; ad patientium, et laborandum scias te vocatum. Non ad otium et fabulandum. *Ibid.* § III.

O quantus fervor omnium Religiosorum in principio suæ institutionis fuit! O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis; quam magna disciplina vigit! quanta reverentia, et obedientia sub regula Magistri in omnibus effloruit! testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti fuerunt, qui tam strenue militantem mundum suppediterunt. L. I, xviii, § v.

Vita boni Religiosi omnibus virtutibus pollere debet ut sit talis interior, qualis videtur hominibus exterius. L. I, XIX, § 1.

Esto vigilans, et diligens in Dei servitio, et cogita frequenter, ad quid venisti et cur sæculum reliquisti, nonne ut Deo servires, et spiritualis homo fieres? igitur ad profectum ferveas. L. I, XXV, § 1.

Quomodo faciunt tam multi alii Religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali? raro exerant, abstracte vivunt, pauperime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, et se in omni disciplina custodiunt. Et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo Religiosorum incipit Deo jubilaré. *Ibid.* § 1.

Vere vita boni Monachi crux est, et dux Paradisi. L. III, XVI, § 4.

UTILITAS. — Habebunt gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti. L. III, x, § v.

O amplectendum, et semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine mansurum. *Ibid.*

Religiosus fervidus omnia bene portat et capit, quæ illi jumentur. L. I, XXV, § VII.

DIGNITAS. — Magnus honor, magna gloria, tibi servire, et omnia propter te contemnere. L. III, x, § 1.

O sacer Status Religiosi famulatus, qui hominem Angelis reddit æqualem, Deo placabilem, dæmonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem. *Ibid.* § VI.

Non magnam mihi videri debet servire tibi, sed hoc potius magnum mihi et mirandum apparere, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere, dilectis servis tuis aduare. *Ibid.* § II.

JUCUNDITAS. — Invenient suavissimam Spiritus Sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem. Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, et omnem mundanam neglexerint curam. *Ibid.* § v.

O grata et jucunda Dei servitium, qua hono veraciter efficitur liber et sanctus. *Ibid.* § VI.

Quam dulce et jucundum est, videre fervidos et devotos Fratres bene morigeratos, et disciplinatos. L. I, XXV, § 5.

EXEMPLA.

VOCATIO. — Cum S. Franciscus adhuc sæcularis, pauperi cuidam suas vestes amore Dei donasset, proxima nocte sibi visus est in amplum palatium ductus, in quo amplissima aula, variis armis cruce Christi insignitis referta, cernebatur. Quærenti autem, cujus essent, responsum est, omnia ad ipsum pertinere, militesque ipsius. Quare somnium de militia profana interpretatus, ad Apuliæ Comitum, sub cujus auspiciis militare decreverat, se contulit; verum eo in itinere sic iterum Christus eum allocutus est: Franciscus, uter tibi melius facere potest, dominus an servus, dives an pauper? Cumque Franciscus, quod erat, respondisset, subjecti Christus: Cur ergo pro servo Dominum relinquis, et pro paupere homine divitem Deum? Ad quam vocem Franciscus, quid ergo, ait, facere me jubes? Cui iterum Christus respondit: Redi in patriam tuam: quod enim vidisti, nihil temporale indicat, nec humana, sed divina ope in te complendum est. S. BONAV. I, VII.

Monetas cum diu Reginaldi Dominicani conciones declinasset, tandem sociorum importunitate ad unam tractus, ubi illa verba: *Ecce video celos apertos*: explicari, et sibi quoque nunc patere audivit, ita commotus est, ut, mox finita concione, Reginaldum adierit, eique propositum Religionis intranda aperuit. *Antonius Senens. ni Chron.*

S. Nicolaus Tolentinas audiens occasione illorum verborum: Nolite diligere mundum, ab Augustiniano quodam Prædicatore vanitatem mundi magno fervore explicari, post concionem statim concionatore adit, summisque precibus in Ordinem admitti petit. *Servus x, Sept.*

Andreas Viridunensis Archidiaconus, cum Clavamvallem venisset, illius Cœnobii pietatem et ordinem præsens inspecturus, admissus in Capitulum, ubi Monachorum ordinem, quietem, et habitum angelicum vidit, adeo incitatus est ad sese isdem aggregandum, ut nec ad sua ordinanda domum redire voluerit. PLACUS, III, XXXVIII.

Rolandus vir nobilis cum totum diem quondam inter epulas, ludos, choreas, vestitu pretioso indutus consumperit, tandem vespere ad se reversus, cogitavit quod omnia hujus diei gaudia abiissent, reputansque, sicut dios ista abierat, ita reliquam quoque

vitam abituram cum sua felicitate, nihilque præter penitentiam, et dolorem mansurum, postero die Religionem ingressus est. *Ibid. ult.*

Petrus Consalvus Episcopi Valentini nepos, cum opima beneficia patri diu ad delicias et inanem fastum adhibuisset, tandem, ubi cum sociis equo superbo per urbem vectus, ab eodem in lutum excussus, ideoque a spectatoribus procaeter irrisus est, sic secum decurrere cœpit: Quando quidem, o munde, ego a te, cui tam fideliter servivi, tam male tractor, ego quoque te vicissim, ut merearis, tractabo. Itaque eodem momento constituit, se Religionem S. Dominici ingressurum, quod et postero die cum omnium admiratione præstitit. *Ibid.*

Laurentius Justinianus Patriarcha cum annum ageret undevicesimum, qui ætatis flexus lubricus esse solet, ac periculosus, apparuisse ei dicitur Dominus Jesus, virginis specie, cujus splendor solis splendorem facile superaret, vultuque placidissimo hæc ei dixisse: Cur, adolescens, cor tuum effundis, et paem insectando teipsum per multa spargis? Quod quæris penes me est. Ego si me sponsam accipere decreveris, pacem hanc certissime polliceor. Ille et tanta pulchritudine, et tam magno promisso delectatus quæsit, quod ei nomen, quod genus esset, Tum illa: Ego sum Dei sapientia, quæ ad homines reformandos humanam formam indui. Quare cum Laurentius se eam libentissime accipere respondisset, illa, dato osculo, leta et gaudens, ut videbatur, abscessit. Ipse vero non multo post in Monasterium ad oblatas nuptias se contulit. PLATINA I, III, XXXVIII, ex. BERNARDO Justiniano oratorio in vita Laurent. II.

Bonaventura, Balneo regio in Etruria natus, cum incidisset in vitæ periculum, mater ejus voti, si inde evasisset, se eum Religioni B. Francisci dicaturam. Itaque adolescens in ordinem Fratrum Minorum adscribi voluit. *Ex Brev. Rom. juxta Conc.*

Non est hoc loco prætermittenda Asellæ virginis memoria, quam D. Hieronymus scribit in matris utero fuisse benedictam, antequam nasceretur, et in phiala nitentis vitri, et omni speculo prioris, patri traditam per quietem, et adhuc infantie pannis involutam, vixque decimum annum ætatis excedentem, honore futuræ beatitudinis consecratam. Hæc post duodecimum ætatis annum hunc vivendi modum elegit, arripuit, tenuit cœpit, implevit. Unius cellule clausa an-

gustis, latitudine paradisi fruebatur. Idem terræ solum, et orationis locus extitit et quietis. Jejunium pro ludo habuit, inedia pro refectioe. Cum autem hoc propositum arripere aurum colli sui, quod quidem murenulam vulgus vocat, quod scilicet, metallo in virgulas lentescente quadam ordinis flexuosi catena contextitur, eamque parentibus vendidit, et tunicam fusciorum, quam a matre impetrare non poterat, induta, pro negotiationis auspicio se repente Domino consecravit. Ubi moderate ita se habuit, et intra cubiculi sui secreta custodivit, ut nunquam pedem proferret in publicum, nunquam viri nosset alloquium. Et quod magis mirandum, sororem virginem magis amaret, quam videret. TRID. XII, Julii.

UTILITAS. — In vitis Patrum legitur, quod quidam viderit eandem gratiam descendentem super eum, qui habitum Religionis assumpsit, et super eum, qui baptizatur. Quod tamen, teste S. Thoma, non ideo fit, quod talis a satisfactione liberetur, sed quia eo ipso, quod voluntatem suam in servitium redigit propter Deum, plenarie jam pro omni peccato satisfecit. S. THOM. II, II, qu. 189, art. 3, ad 4.

S. Simeon Salus cum, Joanne socio, habitum suscepturus a S. Nicono Monasterii Præfecto, audivisset a Fratribus: Beati estis, quoniam cras regenerabimini, et mundi efficiemini, sicut nati estis, ab omni peccato, ac si die hoc essetis baptizati, ecurrit ad S. Niconem, rogavitque ne se denuo baptizari permitteret; cui S. Nicon respondit: Recte dixerunt Fratres; etenim si Deo placuerit, cras sancto et Angelico habitu te induam. Quo facto Simeon Joanni dixit: Ex quo Dei servus nos eo habitu induit, intrinsecus inflammor nescio unde, et quærit anima mea neminem videre, alloqui, et audire. LANZ. *opus.* I, n. 21.

S. Dositheus tribuni eujusdam filius, cum post quinquennium in servitio infirmorum sub disciplina S. Dorothei transactum moriturus, ab hoc audivisset: Vade in pace, fili, et te Trinitati præsentia, nec non Deum pro nobis precare: mirantibus hoc dictum Fratribus, utpote qui nihil speciale in Dositheo vidissent, Deus sine cuidam sancto Sanctos illius Monasterii vita functos videre cupienti, inter illos etiam S. Dositheum singulari gloria fulgentem ostendit, utpote quam singularis obedientiæ studio meruisset. S. DOROT. *ser.* I.

Fr. Aegidius ex ordine S. Francisci, petenti consilium de Religionis ingressu, respondit: Dic mihi, si medicus certo sciret, alicubi magnum thesaurum latere, an consuleret, num eundem expedit effodere? cumque is negasset, quanto igitur, inquit, alacrius et promptius debent homines ad infinitum illum Dei thesaurum accurrere, in quo solo sunt veræ, et æternæ divitiæ. PLATUS I, XL.

S. Anselmus quondam extra sensum raptus, vidit fluvium immanem, et præcipitem, in quem omnes sordes mundi confluerant, et a quibus passim viri, feminaeque abirentur, ac pascerentur: postea vero amplum, et spatiosum claustrum vidit, cujus parietes argento obducti, hortus amænissimus, aer placidissimus et omnis alia adeo jucunda et suavia erant, ut nihil ad felicitatem desiderari posset. Et per hoc quidem claustrum, Religionem, per fluvium vero illum, mundum significari intelligebat. *Ibid.*

S. Gregorius Magnus ab ineunte ætate monasticam vitam professus est; itaque amorem ejus retinuit, ut etiam Ecclesiæ Diaconus creatus et Legatus Apostolicus Constantinopolim declaratus, noluerit discedere, nisi cum aliquot Monachorum comitatu, ut quasi Monasterium secum circumferret. *Ibid. in prox. l. II.*

DIGNITAS. — Cum S. Clara professionem cum suis sororibus fecisset, apparuit illi Christus in forma pulcherrimi juvenis, qui deposita corona ex floribus immarcescibilibus, posuit eam in capite S. Clare, in signum, quod eam denno acceptaret in sponsam, sicut illa se denno illi consecraverat in actu professionis. *VIT. p. 1, 24.*

In Lucka, domo Ordinis Cisterciensis, Conversus quidam Rodolphus nomine, post Matutinum stans et orans sub dio, vidit Christum in Cruce dependentem, et cum eo quindecim alios, partim Sacerdotes, partim laicos crucifixos; cumque quasivisset, quid sibi portenderet isthæc visio, responsum ei est hos solos ex Ordine illo esse vere Religiosos, cum ipso Christo crucifixos, seque illius passioni conformare. *PRATUM spir. VIII, XVIII.*

JUCUNDITAS. — S. Romualdus de se confessus est: Vixi centum annis in Religione, et quidem in summa austeritate, viginti vero in sæculo, sed cheu! quam longa, et misera hæc mihi vitæ tempora! quam brevia et ju-

cunda illa religionis fuere! *ENGELG. de comm. Confess.*

Sua locupletis Rex Bohemiæ et Moraviæ ab Arnulpho Imperatore prælio victus, cum ægre evasisset, in Ereum fugit, ibique in summa paupertate inter Anachoretas reliquam vitam exegit. Morti proximus exposuit quis fuerit, atque effusus copiosis lacrymis dixit adstantibus, nullam regi fortunam solitudinis tranquillitati præferendam, veram se vitam in caula duxisse, in aula mortem. *Ibid.*

Carolus Quintus dicere solebat in secessu illo ad S. Hieronymi Monasterium plus uno die liquidæ voluptatis et sinceri gaudii se percepisse, quam ex omnibus aulæ deliciis, victoriis ac triumphis. *Ibid.*

S. Scholastica dicere solebat: Si dulcedo, quam Deus abscondit servis suis, nota esset sæcularibus, Monasteria non caperent eos qui Deo servire vellent. *Ibid.*

B. Maria Magdalena de Ursinis Novitiis Præfecta, si forte eas ridentes conspiceret, læto vultu ad eas dicebat: Ridete, Filiolæ meæ, ridete, quia justa vobis causa ridendi, et gaudendi est, dum mundi fluctibus ereptæ, in portum hunc securissimum translata estis; non enim fecit taliter omni nationi. *Ibid.*

EXEMPLA DOMESTICA.

VOCATIO. — Sanctus Franciscus Borgia Isabellæ Reginæ Hispaniæ funus Granatam deducens, cum, feretro aperto, adeo immatentem vultum vidisset, vanitatem rerum mundanarum inde colligens, Societati nostræ nomen dedit. *VITA.*

P. Joannes Nunnius Sacerdos B. Virginem rogavit, ut vitæ modum sibi patefaceret; unde apparuit illi B. Virgo, cum P. Petro Fabro adstante, jubetque Conimbriam adire, ibique rationem vitæ ab hoc Patre ediscere. Fecit id Nunnius, et Conimbriam ingressus, Fabrum statim e facie novit, a quo monitus, labores potius pro Christo expetere, quam quietis propriæ dulcedinem querere, in genua prociidit, ardentibusque precibus in Societatem admitti petit. *Hist. Sac. l. IV, n. 134.*

P. Franciscus Ribera Doctor Theologiæ, cum P. Martino Guttierio ipsum visitanti dixisset, se decessisse, prope sacellum quoddam B. Virginis vitam privatam inter preces et studia vivere, et certis temporibus

ad conciones habendas excurrere, Guttierius vero respondisset: Domine doctor, placeat quidem hoc propositum, sed quis tunc sibi optimum pignus, quod habet, retinebit, propriam scilicet voluntatem? Hæc vox ita cor ejus penetravit, ut relicto mundo, Societatem sit ingressus. *VITA BAL. ALV. XXIX.*

Ludovicus Corbellinus civis Florentinus nobilis, natura tristiori, sed acri judicio, cum medicus ei suavisset, ut lætitiæ serio se daret, si diu vivere vellet, assumptis fidissimis sociis, totius fere Italiæ, Hispaniæ, et Galliæ loca jucundissima inivit. Venit tandem Lutetiam, ubi torneamento Regio interfuit, in quo cum vidisset Henricum Secundum in oculo ictum, paulo post decessisse, mundi vanitatem agnosceus, nuntium eidem remisit, Societatemque amplexus est. *Hist. Sac. p. 2, l. III, n. 68.*

Cum anno 1594, in tota Gallia decretum de Societate efficienda emanasset, discipuli nostri tanto ejusdem amore succensi sunt, ut Ruthenis supra triginta, Ausciæ vero viginti juvenes selectissimi eandem expetierint, aut eum nostris, aut pro nostris morituri. *Annal. Aquit. 1594 et 95.*

P. Cornelius Vishavæus, cum multis Religionem persuasisset, rogavit tandem Deum, ut sibi quoque aliquam ostenderet, et audivit clare interius vocem, Lovanium iret, ibi se angelicos homines reperiturum, illos sequeretur. Ivit ille, reperit nostros, fecit exercitia, susceptus est. *Hist. Sacr. l. IV, n. 40.*

P. Cladius Aquaviva, cum ea etiam in mente fuisset, illud Domini dictum: Oves meæ vocem meam audiunt; simul invasit eum timor, ne si cælesti illi consilio non obediret, non esset ex ovidis Christi. Quam ob causam eadem hora, ac pene momento, ad nostros venit, seque eis toto animo addixit. *PLATUS, I, XXXVIII.*

DIGNITAS. — De B. Aloysio dicit Sancta Maria Magdalena de Pazzis: O quantum gloriam habet Aloysius filius Ignatii! nunquam credidisset, nisi illam mihi monstrasset Jesus meus. Ego vellem posse ire per totum mundum, et dicere, Aloysium esse magnum Sanctum, et vellem posse monstrare unicuique ipsius gloriam, ut Deus glorificaretur. Habet tantam gloriam, quia operatus est interne. Quis posset unquam explicare valorem et virtutem operum interiorum? non est comparatio aliqua interni cum externo. Aloysius fuit Martyr incognitus. *VIT. s. 65.*

De P. Baldassare Alvarez revelavit Deus S. Theresiæ, eo tempore nullum fuisset in tam sublimi perfectionis gradu constitutum, quam ipse fuerit. *VITA P. ALV. II.*

JUCUNDITAS. — Guillelmus Elfnstonius Scoticus, cum vix mense in Societate transacto in morbum lethalem incidisset, incredibilem semper et vultu, et gestu, et verbis alacritatem præ se tulit, cum satiari non posset gratis Deo agendis, quod in Societate moreretur. Visis postea Angelis, et accepto ab Angelo Custode nuntio, quod per Purgatorium esset transiturus, tanta dulcedine, et fervore completus est, ut corpus ipsum, licet morbi gravitate fractum, insolitis motibus, super lectum cum omnium admiratione exhiberet. Inter quæ gaudia repente consistens, tanquam placidissimo somno consopitus spiritum exhalavit. *PLATUS, I, XXXI.*

S. Ignatius adeo lætus semper, ac exultans existerat, ut diceret non minus esse miraculum, videre moestum Religiosum, qui aliud nihil quam Deum querat, quam deprehendere lætum alicum peccatorem, qui alia præter Deum querit. Hinc cum Franciscum Costerum tironem etiamnum ad risum pronum advertisset, eundem, dum quondam actu risisset, ad se vocavit, dixitque: Francisce, audio te semper ridere. Et ego dico tibi, fili mi, ut rideas et gaudeas in Domino semper. Religiosus enim nullam tristitiæ causam habet, sed multam lætitiæ; quapropter denno dico tibi, semper sis lætus et hilaris in Domino. *LYREUS, apopes.*

Card. Bellarminus dicere de seipso solebat: Cum essem Religiosus, nesciebam, quid in vita esset tristitia; factus Cardinalis, nescio quid sit lætitiæ. *ENGELG. in comm. conf. §. 1.*

SIMILITUDINES.

QUALITAS. — Sicut vites et aliæ teneriores arbusculæ vinciri solent ad stipites, ut ab illis sustententur; sic homines infirmi et inconstantes per vota alligant se Deo, ut ab illo conserventur, et stabiliantur. *PLATUS, I, XXX.*

Sicut ii, qui carnis et rerum terrenarum curæ se dedunt, toto animo in ea defixiherent; sic qui animæ curam susceperunt, solis rebus spiritualibus se impendunt. *Ibid. c. II.*

Sicut e summo montis vertice prospectantibus omnia pusilla videntur; sic Religiosi

animo in cœlis habitantes omnia terrena quasi parva, et vilia gaudia despicunt. S. CARYST. *ho. II, ad pop.*

Sicut is, qui in cruce pendet, nec quid ante oculos agatur attendit, nec de castro sollicitus est, nec ullius rei cupiditate tenetur; ita Religiosus mundo crucifixus nihil jam terrenum curat, sed tota mente caelestibus inhiat bonis. PLATUS, II, XI.

Sicut vetus tabernaculum foris saga cilicina et pellibus arietum vestitum, intus autem totum inauratum erat; ita Religiosus exterius vili quidem habitu vestitus, sed intus aurea charitate, aliisque virtutibus pulcherrimis exornatus est. S. BERN. *ser. Ecce nos reliq.*

Sicut in cœna, quæ ex multorum symbola et contributione instruitur, lautior sit tractatio, quam si ab uno instruitur; sic Religiosi licet singuli boni sint, meliores tamen fiunt, si in unum sint collecti, quia cum unusquisque aliquid virtutis, ac prudentiæ habeat, si id in communione conferant, perfectius quid efficietur. PLATUS, I, XXVIII.

Sicut navigii tabulæ, si solitariæ sint, parum possunt; conjunctæ vero plurimum valent ad navigationem peragendam; et lapidei seorsim accepti nihil prosunt, conjuncti vero pulcherrimum ædificium faciunt; sic Religiosi, etiamsi secundum se non plus valeant, quam quantum in unoquoque est roboris et virtutis, conjuncti tamen, alterius opæ, ac virtute non modice adjuvantur. *Ibid.*

Sicut viridis stipes, etsi per se in igne ardere difficulter possit, inter alios tamen ardentis stipitis eadem flamma facile conflagrat; sic prorsus evenit in Religiosis, qui etsi separatim degentes langueant, aliis tamen charitate accensis mixti, facile eorum consuetudine, corroboratione atque exemplis incalescunt. *Ibid.*

Sicut in fune torto singula fila tenuia sunt, connexa tamen et implicata maximas moles trahunt, difficileque rumpuntur; sic Religiosi, licet secundum se debiles; si bene cohæreant et uniantur, omnia sustinent, trahunt, et vincunt. *Ibid.*

Sicut corporis membra, cum multa sint, unum tamen faciunt corpus, et se mutuo juvant, dum unumquodque proprio fungitur officio; sic et Religiosi sibi invicem cedunt, et qui legit, orantem amore, et gaudio complectitur, secum hoc reputans, quia pro se precatur. S. MACCAR. *hom. III.*

Sicut nummus attritus et diminutus, si solus sit, rejicitur: si autem inter duo, tria-ve millia nummorum offeratur, accipitur; sic homines imperfecti, etsi alioquin per se parum grati sint, si tamen in Religione cum aliis perfectis conjungantur, hoc lucrum faciunt, ut aliorum abundantia ipsorum suppleat, sublevetque inopiam. PLAT. *l. I, c. XXIX.*

Sicut proci, cum Virginem nuptam vident, alio cogitationes transferunt; sic cum hostes nostri Deo in Religione nos desponsatos vident, spes quodam modo illis præceditur nos rebus terrenis implicandi, atque ob id ipsum saepe sollicitare non deserunt, ne nihil aliud consequantur, quam ut cum suo ipsorum cruciati coronam nobis augeant. *Ibid. xxx.*

Sicut, cum quis secandus est, alligari cupit, et licet postea, dum secatur, clamet ut solvatur, non tamen vult exaudiri, sique proficit ei sectio etiam invito animo admissa; sic qui ab initio sponte Religionis jugum suscipit, etiamsi deus incidant, a quibus voluntas abhorret, perfert tamen, quia victus est, et illud ipsum medicamentum, quamquam non adeo libenti animo receptum, prodest tamen, et sanitatem affert, quam forsasse solutus refugisset, ut denique, compulso morbo, gaudeat etiam sibi non aliter licuisse. S. ANSEL. *l. I, simil.*

Sicut liegis filius, qui ad futurum regnum nutritur, ea ex spe tum delectationem magnam, tum altitudinem animi concipit, ut humiliora ac fordiosiora aversetur; sic Religiosus, dum se ad regnum coeleste destinatum cogitat, omnia, quæ mundus offert, tanquam dignitate sua inferiora, generoso animi impetu rejicit. PLATUS, II, XXXII.

Sicut agricola vineam, et pastor gregem suum curant, nullique labori ac difficultati cedunt, ob commoda, quæ inde percipiunt; sic Deus non solum ob suam bonitatem sanctis gregibus, et vineæ Religiosorum hominum providentiam suam impertit, sed ob aliquam quodammodo utilitatem suam, unde a S. Paulo vocatur vas sanctificatum in honorem, et utile Domino. *Ibid. c. XXXIII; II. Tim. II.*

Sicut in magna domo domestici non tantum a patre, ac Domino, sed etiam a matrefamilias gignuntur, aluntur, educantur, ac reguntur; ita Religiosi non tantum a Deo, sed etiam a S. Dei Matre foventur, ac proteguntur. *Ibid. xxxiv.*

Sicut, cum homo gignitur, necesse est ut omnia ei tribuantur, quæ sunt ad hominis constitutionem necessaria; ita cum Deus hominem ad religiosum statum vocat, omnia talenta ac virtutes ad hunc finem necessarias eidem largiri debet. *Ibid. II, IX.*

Sicut Tyberis, si aquam quæ semper labitur, retineret, in immensam aquarum quantitatem excrevisset; ita Religiosi, cum quotidie bonis operibus augendis insistant, ingentem gratiæ gloriæve accessionem facere oportet. *Ibid. XVIII.*

JUCUNDITAS. — Sicut Isaac, cum immolandum esset, non ipse tamen, sed aries pro ipso immolatus est, ipse autem lætius vixit, confirmata spe posteritatis; sic Religiosi, licet seipsos gaudio privare videantur, tamen non perit gaudium, sed vitium, et contumacia, cujus nimirum cornua veribus hærentia indicant, nunquam sine anxietatis acule esse posse. S. BERN. *in 1 Cant.*

Sicut, si quis magnam habere sarcinam, quæ tamen alterius humeris deferretur, nullum inde gravamen, sed potius solatium, et utilitatem magnam perciperet; ita in onere Religiosæ disciplinæ præmium et gaudium nostrum, onus vero superiorum est. *Ibid. III, XVI.*

Sicut animi tristitia ipsum etiam corpus confici videmus; ita vicissim lætitia mentis in ipsum etiam corpus redundat. *Ibid. XVII.*

DIVERSITAS. — Sicut medici, cum ægrotus appetentiam ciborum perdidit, acomodant se, quantum licet, ad eos cibos, quos ille minime aspernetur, utroque plures proponunt, ut e multis aliqui saltem placeant; ita Deus, quoniam seculares homines negotiis terrenis immersis coelestium rerum gustum miserunt, plures Religiones proposuit, ut, qui unam fastidit, ab alia alliciat. *Ibid. II, XXV.*

Sicut in naturæ ordine tanta a Deo rerum varietas introducta est, ut variæ ejus perfectionis, quo pluribus communicarentur, eo magis innotescerent; ita in ordine gratiæ, ista multiplicatione statuum, officiorum, ac munerum id agitur, ut variis modis, ac a variis membris participetur illa plenitudo gratiæ, quæ a Christo Domino, ac Salvatore nostro ut capite promanat. Ex quo major utique ipsius Christi gloria existit, cujus et vis in merendo, et liberalitas in donando, magis ac magis illustratur. S. THO. II, II, q. 182, ar. 8.

FACILITAS. — Sicut si cui transeundum flumen est, navi vel ponte facilis transitur, aut si terra iter faciendum, jumento aut rheda facilis peragitur, quam pedibus; ita iter ad Deum et alteram vitam facilis per vehiculum aut navim Religionis, quam pedibus vitæ sæcularis, peragitur. PLATUS, III, XXII.

MOTIVA

Ad Religiosum Statum amplectendum.

Quia Religiosus *cadit rarius*: tum quia non habet tot exempla, et occasiones peccandi; tum quia gravitatem, et fœditatem peccatorum per frequentes meditationes, et examina melius cognoscit. Id testatur S. Bernardus dicens: An experimentum quæritis, de quo loquimur? quando is, qui prius vix per biduum poterat a luxuria, crapula, et comessionibus, et ebrietatibus, et cubilibus, et impudiciis, cæterisque similibus, et dissimilibus vitiis continere, nunc ab iis continet multis annis, tota utique vita. S. BEAT. s. I, *in dedic.* Confirmat id ipsum Seneca effectum, quo dixit: Magna pars peccatorum tollitur, si peccatoris testis assistat; ubi autem plures sunt testes, quam in Religione; ubi tantopere urgetur socii præsentia?

Quia *vivit purius*: partim quia per professionem, velut alterum Baptismum, a præteritis peccatis mundatur; partim quia per sacramentorum frequentationem, et librorum spiritualium superiorumque, ac aliorum Magistrorum directiones perfectius in virtutis studio stabilitur.

Quia *surgit velocius*: tum quia exemplis bonis domesticis, quæ quotidie videt, erigitur: tum quia superiorum tamquam medicorum spiritualium curatione sublevarur: tum quia colloquiis piis cum domesticis vehementer accenditur ad fugam vitiorum, et virtutis amorem: tum ob uberiorem influxum gratiæ, quem in Religione experitur ad resurgendum a lapsibus: ob quas causas merito Deus S. Catharinæ Senensis dixit: Religio tutior est, si ibi quis ruat, aptior est ad surgendum, quia cum majori bono se reperit. (S. CATHE. SEN. *dial. c. CLXIV.*) Alius vero prudenter dixit, Religiosorum et sæcularium hominum lapsum habere se, sicuti se habet ædificium dirutum, ex quo lapides adhuc supersunt, ut adeo facile iterum erigatur, et sicut ædificium a fundamentum des-